

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประชากรในชุมชนต่าง ๆ ของประเทศไทยปัจจุบัน มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ได้มีการคาดการณ์ประมาณจำนวนประชากรของประเทศไทยไว้ถึง 70 ล้านคน ในปี พ.ศ 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547) อันเนื่องมาจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และยังมีภาวะยากจน สาเหตุของการเพิ่มขึ้นของประชากรก็เป็นส่วนหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตามมา ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงนับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากขณะนี้ เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะและน้ำเสียซึ่งเป็นปัญหาใหญ่สำหรับประเทศไทยและนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างมาก

ปัญหาด้านขยะและน้ำเสียที่เกิดขึ้น กรมควบคุมมลพิษ (2548) ได้รายงานสถานการณ์มลพิษทางสิ่งแวดล้อมว่าปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนประมาณ 14.3 ล้านตัน หรือวันละ 93,240 ตัน การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนประมาณ 14.3 ล้านตัน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คุณภาพแหล่งน้ำโดยรวมทั่วประเทศมีสภาพเสื่อมโทรมมากขึ้น และส่วนใหญ่เกิดจากการระบายน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ผ่านการบำบัด ทำให้มีค่าความสกปรกในรูปแบบสารอินทรีย์ (BOD) และแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) สูง จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญส่วนใหญ่ในประเทศไทย พบว่าร้อยละ 20 ของแหล่งน้ำที่ตรวจสอบมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 48 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 27 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และร้อยละ 5 อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก (กรมควบคุมมลพิษ, 2548) ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาคำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพต้องใช้งบประมาณสูง ทำให้หลายพื้นที่ของประเทศไทยขาดการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียอย่างถูกวิธีและเหมาะสม ท้ายที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงมิได้

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการหนึ่งในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมีพระราชดำริ ให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียด้วยการใช้วิธีการทางธรรมชาติช่วยธรรมชาติ มีศูนย์ต้นแบบและนำร่องในการปฏิบัติการอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี เพราะเป็นจังหวัดที่มีฐานะเป็นเมืองท่องเที่ยว อุดมสมบูรณ์ด้วยแหล่งศิลปวัฒนธรรม มีลักษณะภูมิประเทศและทัศนียภาพที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ ตลอดจนมีชื่อเสียงใน

การทำขนมหวาน และการผลิตน้ำตาลจากจาวตาลและมะพร้าว ส่งผลทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจ และเดินทางมาเที่ยวชมและพักผ่อนในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก การมาเยือนในแต่ละครั้งทำให้เกิดของเหลือทิ้งจากกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เกิดปัญหาขยะและน้ำเสียติดตามมา โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองและตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ที่มีประชากรและนักท่องเที่ยวอยู่อย่างหนาแน่น อาทิ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (เขาวัง) อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน หาดปึกเตียน หาดชะอำ และหาดเจ้าสำราญ เป็นต้น ตลอดจนแม่น้ำเพชรบุรีในบางช่วงที่ไหลผ่านเขตชุมชนเมือง เกิดการเน่าเสียจนไม่สามารถบริโภคและอุปโภคได้ ข้อเสนอจากรายงานของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2542) ว่าพื้นที่เทศบาลเมืองเพชรบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงมีขยะรวมกันประมาณวันละ 40 ตัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การกำจัดขยะในปัจจุบันได้ใช้วิธีการกำจัดขยะระบบเทกองกลางแจ้ง ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อและการปนเปื้อนมลพิษในดินและน้ำใต้ดิน สำหรับน้ำที่ใช้แล้วประมาณร้อยละ 85-90 จะแปรสภาพเป็นน้ำเสียประมาณวันละ 3,500 ลูกบาศก์เมตร และเพิ่มความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนส่งผลให้แม่น้ำเพชรบุรีเกิดการเน่าเสียไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้และส่งผลเสียหายต่อการประปา การเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอื่นอีกด้วย (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2542)

ปัจจุบันน้ำเสียบางส่วนจากตัวเมืองจังหวัดเพชรบุรีได้ถูกส่งมาบำบัดที่โครงการ ฯ โดยระบบบ่อบำบัด ระบบใช้หลุมกรองน้ำเสีย ระบบใช้พื้นที่ชุ่มน้ำเทียม และระบบการบำบัดน้ำเสียอาศัยป่าชายเลน ส่วนขยะที่เกิดขึ้นได้มีการนำมาทดลองการกำจัดขยะแบบใช้เทคโนโลยีการกำจัดขยะด้วยระบบบ่อก่อกองก้นกริตประยุกต์ ซึ่งเป็นการกำจัดขยะแบบหมักทำปุ๋ย ถึงแม้ว่าวิธีการบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะแบบใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติตามแนวทางพระราชดำริ จะได้ถูกทดลองและทำการปฏิบัติจริงในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งถือได้ว่ามีประสิทธิภาพค่อนข้างมากเพราะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาน้ำเสียในจังหวัดเพชรบุรีได้ แต่ในการแก้ไขปัญหานี้ยังถือว่าไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะนั้นพบว่าในบางพื้นที่ยังคงมีปัญหาอยู่ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือการถ่ายทอดเทคโนโลยีการกำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสีย ยังไม่ครอบคลุมสู่ทุกกลุ่มอาชีพทั้งในจังหวัดเพชรบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดเพชรบุรี โครงการ ฯ จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการเผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชนไปสู่ทุกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีโดยจำแนกเป็น 10 กลุ่ม มีอาชีพ เกษตรกรรม ศาสนา พาณิชยกรรม ท่องเที่ยว การศึกษา ประชาสัมพันธ์ ปกครองส่วนท้องถิ่น สาธารณสุข อุตสาหกรรม และวิจัย เพื่อเป็นกลุ่มนำร่องประชาสัมพันธ์เทคโนโลยีของโครงการ ฯ และสร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชนแผ่ขยายในวงอาชีพอื่น ๆ ต่อไป

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความจำเป็นต้องสร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินการสัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการการ

ประยุกต์เทคโนโลยีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียตามแนวพระราชดำริสู่ท้องถิ่น (วันเสาร์ที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ 2547 และวันอาทิตย์ที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2547) และสังเคราะห์หารูปแบบการสื่อสารสำหรับ 10 กลุ่มอาชีพ จากนั้นจึงนำมาศึกษาประสิทธิภาพของกลุ่มเฉพาะอาชีพเพื่อพัฒนาและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีให้มีการตรวจสอบได้เป็นแบบ 2 ทิศทาง (two ways) ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อโครงการ ฯ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียกับสังคมประเทศในลำดับไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียของประชาชน 10 กลุ่มอาชีพในจังหวัดเพชรบุรี
2. ศึกษาพฤติกรรมในระดับความรู้ ทักษะ และจิตสำนึกในเรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียของประชาชน 10 กลุ่มอาชีพในจังหวัดเพชรบุรี
3. สร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนจังหวัดเพชรบุรี และพื้นที่ใกล้เคียงรวมทั้งจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศ ด้วยการใช้รูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีตามที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่มีมาตรฐานตามระบบการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย จึงมีคุณค่าเหมาะสมเพื่อนำมาลดปัญหามลพิษขยะและน้ำเสียเบื้องต้น ทั้งยังสามารถลดค่าใช้จ่ายและใช้เวลาน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้สื่อบุคคลเพียงทางเดียว ซึ่งน่าจะมีปัญหาด้านความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลข่าวสารของโครงการ ฯ ทั้งยังช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชนด้วยวิธีธรรมชาติช่วยธรรมชาติของโครงการ ฯ ให้ชุมชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นไปในรูปแบบเดียวกันอีกด้วย

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา จำแนก ได้คือ

1. ศักยภาพการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสีย พฤติกรรมการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย และสร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสียต่อประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี
2. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ครั้งนี้จำนวน 157 คนซึ่งจะนำมาเป็นกลุ่มศึกษาในลำดับต่อไป เรียกว่า 10 กลุ่มแกนนำอาชีพ โดยสุ่มแบบเจาะจงจากผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการการประยุกต์เทคโนโลยีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียตามแนวพระราชดำริผู้ท้องถิ่น(วันเสาร์ที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ 2547 และวันอาทิตย์ที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ 2547) จำนวน 314 คน
3. พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ครอบคลุม 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอชะอำ อำเภอแก่งกระจาน อำเภอเมือง และอำเภอเขาย้อย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบวัดประเมินค่าความจริงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย และกิจกรรมการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อการศึกษาองค์ประกอบของขยะ
5. สร้างรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชน โดยประยุกต์การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมของแกนนำ 10 กลุ่มอาชีพ ฯ แล้วนำมาศึกษาประสิทธิภาพการใช้กับกลุ่มเฉพาะอาชีพเพื่อเป็นรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีและสำหรับนำไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์

ศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน อธิบายคำจำกัดความไว้ ดังนี้

1. ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถที่เป็นไปได้หรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

2. การรับรู้ หมายถึง การตีความหมายจากการรับสัมผัสข้อมูลข่าวสาร ในที่นี้ คือ ข้อมูลการบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะชุมชนที่ประชาชนได้รับจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสารมวลชน (หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ) สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล เป็นต้น ซึ่งในการรับรู้ นั้นไม่เพียงแต่ได้มองเห็น ได้ยินหรือได้กลิ่นเท่านั้น แต่ต้องรับรู้ได้ว่าวัตถุหรือสิ่งที่เรารับรู้นั้นคืออะไร มีรูปร่างอย่างไร อยู่ทิศใดไกลกว่ามากน้อยแค่ไหน

3. ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง สิ่งที่สื่อความรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าจะสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้น หรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผ่นพับ ภาพวาด ภาพถ่าย การบันทึกภาพ หรือ เสียง การบันทึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้ ในที่นี้มุ่งหมายถึง ข้อมูลข่าวสารเรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชน

4. ศักยภาพการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความเป็นไปได้ที่คนจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ศักยภาพการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในที่นี้ หมายถึง ศักยภาพการรับรู้ในข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียจากชุดสื่อการรับรู้ซึ่งมุ่งอธิบายคุณภาพด้านความตรงของชุดสื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย

5. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความสนใจ ความใฝ่รู้ ในชนิดของสื่อ ประเภทของสื่อ และความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของประชาชน ในที่นี้ คือ การเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชน

6. พฤติกรรมการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย หมายถึง การแสดงออกของบุคคลเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบ ในที่นี้ คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และจิตสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชน ที่รับรู้ข้อมูลแบบสอบถามวัดพฤติกรรม

7. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การรับรู้จากองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการกำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสียที่นำมาปรับแก้และแปรเปลี่ยนเรียบเรียงให้เหมาะสมกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยผ่านสื่อไปสู่ประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีองค์ความรู้ประกอบด้วย ความหมายของขยะและน้ำเสีย ประเภท แหล่งกำเนิดและลักษณะของขยะและน้ำเสีย การกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย และประโยชน์กับการนำกลับมาใช้ใหม่

8. สื่อที่ใช้ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องขยะและน้ำเสีย หมายถึง ตัวกลางที่ทำหน้าที่จากผู้ส่งมายังผู้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการจัดการขยะและน้ำเสีย มีอาทิ สื่อสารมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์) สื่อสิ่งพิมพ์ (โปสเตอร์ เอกสารแผ่นพับ และคู่มือ) สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม

9. ความต้องการในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสีย หมายถึง ความจำเป็นที่ขาดเสียมิได้ต่อกรให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสียที่ต้องการผ่านสื่อ มีอาทิ สื่อสารมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์) สื่อสิ่งพิมพ์ (โปสเตอร์ เอกสารแผ่นพับ และคู่มือ) สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม

10. กลุ่มเกษตรกร หมายถึง ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพาะปลูกพืชต่าง ๆ รวมทั้ง การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการป่าไม้ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชน ได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องขยะและน้ำเสีย ภายในกลุ่มการทำเกษตรกรรม และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ด้วยวิธีการประชุม สนทนา แนะนำ เชิญชวน การมีส่วนร่วม และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

11. กลุ่มศาสนา หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการ สอดแทรกองค์ความรู้เรื่องขยะและน้ำเสียต่อพุทธศาสนิกชนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือตามโอกาสกาลเทศะทางศาสนา โดยใช้วิธีการเทศน์ ชี้แนะ การมีส่วนร่วม และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

12. กลุ่มพาณิชย์กรรม หมายถึง ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการค้าและการผลิต ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อลูกค้า เพื่อนบ้าน และประชาชนโดยทั่วไปที่มาซื้อสินค้า หรือติดต่อค้าขายในการดำเนินการควบคู่กับการทำธุรกิจ โดยใช้วิธีการสนทนา เชิญชวน การมีส่วนร่วม และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

13. กลุ่มการท่องเที่ยวและบันเทิง หมายถึง เจ้าของกิจการที่ดำเนินการภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านค้า ภัตตาคาร และร้านอาหารของที่ระลึก ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อลูกค้า หรือนักท่องเที่ยว ได้ด้วยวิธีการสนทนา เชิญชวน จัดนิทรรศการ ละครเวที การมีส่วนร่วม แจกเอกสารแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์เป็นสินค้าที่ระลึกภายหลังการเข้าพักที่โรงแรม หรือรีสอร์ท และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

14. กลุ่มการศึกษา หมายถึง ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการการสอน และการอบรม ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เช่น ครู อาจารย์ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ต่อนักเรียน นักศึกษา และครู อาจารย์ ภายในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย แหล่งเดียวกันได้ ด้วยวิธีการ ชี้นำ อบรม ชักชวน และใช้สื่อกิจกรรม และสื่อสารมวลชน เช่น จัดนิทรรศการ จัดทัศนศึกษา และฉายวีดิทัศน์สารคดีเรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียประกอบการเรียนการสอน การมีส่วนร่วม และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

15. กลุ่มประชาสัมพันธ์ หมายถึง ผู้ดำเนินการที่ทำหน้าที่ในการติดต่อสื่อสารให้ข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องต่อกัน เช่น นักประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด ในจังหวัดเพชรบุรีซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อกลุ่มบุคคลที่ติดต่อสื่อสารกัน ทั้งในเวลาทำงานและนอกเวลาทำงาน ได้ด้วยกระบวนการชี้นำ เชิญชวน พบปะพูดคุยเป็นการส่วนตัว ในกลุ่มสมาชิก ละครเวที การมีส่วนร่วม เผยแพร่โดยใช้สื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ หอกระจายข่าว และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

16. กลุ่มการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มผู้บริหารและปฏิบัติงานในส่วนราชการเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อสมาชิกในชุมชน ตำบล และผู้มาติดต่อราชการ ได้ด้วยวิธีการเชิญชวน ชี้นำ และใช้สื่อสารมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อกิจกรรม ร่วมด้วย เช่น วิทยุกระจายเสียง หอกระจายข่าว เอกสาร แผ่นพับ การจัดนิทรรศการ ในชุมชน การพาสมาชิกในชุมชนไปทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย การมีส่วนร่วม และสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

17. กลุ่มสาธารณสุข หมายถึง กลุ่มคนที่ทำงานเกี่ยวกับกระบวนการทางด้านสาธารณสุขในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชน

ได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อผู้ป่วย เพื่อนร่วมงาน และผู้ที่มาติดต่องาน ได้ด้วยวิธีการ เชิญชวน ชี้แนะ สนทนาพูดคุยส่วนตัว และใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารมวลชนร่วมด้วย เช่น การแจกเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ การฉายวิดีโอทัศนศึกษาคือเรื่องการกำจัดขยะ และบำบัดน้ำเสีย ระหว่างนั่งทำการรักษา หรือติดต่องาน การมีส่วนร่วม และการสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

18. กลุ่มอุตสาหกรรม หมายถึง ผู้ดำเนินการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้ทุนและแรงงานเพื่อผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีการบริการ ในที่นี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้ต่อเพื่อนร่วมงาน ภายในบริษัทและลูกค้าที่มาติดต่อทางธุรกิจด้วยวิธีการ ชี้แนะ เชิญชวน ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรม เช่น การแจกเอกสารแผ่นพับ และการพาพนักงานในโรงงานไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในโรงงาน การมีส่วนร่วม และการสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

19. กลุ่มการวิจัย หมายถึง ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวม ค้นคว้า เพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชาการและให้ได้มาซึ่งผลงานวิจัย ในที่นี้มุ่งศึกษา นักวิจัยของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียสู่ประชาชนได้ด้วยกระบวนการสอดแทรกองค์ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียต่อประชาชนในแวดวงวิชาการและการศึกษา ด้วยวิธีการเผยแพร่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย โดยวิธีการใช้ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสาร คู่มือ ตำราวิชาการ การเผยแพร่ผ่านสื่อกิจกรรม เช่น การอบรม การบรรยาย การเป็นวิทยากร การมีส่วนร่วม และการสร้างตัวอย่างให้ปรากฏ

20. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความชำนาญในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ และการศึกษา

21. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อมูลรูปแบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย หมายถึง ผู้ที่ผ่านการยอมรับจากโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภายหลังจากเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างรูปแบบเครือข่ายเทคโนโลยีพระราชดำริการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียชุมชนของจังหวัดเพชรบุรี (วันเสาร์ที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 และวันอาทิตย์ที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2547) จำนวน 157 คน ประกอบด้วย บุคคล 10 กลุ่มอาชีพ

22. ชุดเครื่องมือสำหรับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย หมายถึง ชุดการเรียนรู้ระบบหนึ่งมีเป้าหมายเพื่อศึกษาการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารการวิจัยการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ประกอบด้วยความหมายของขยะและน้ำเสีย ประเภท แหล่งกำเนิด ลักษณะของขยะและน้ำเสีย การกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ประโยชน์กับการนำกลับมาใช้ใหม่ สื่อสิ่งพิมพ์มีสาระเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสีย และแบบทดสอบ

23. รูปแบบการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียของ 10 กลุ่มอาชีพ หมายถึง ระบบการสื่อสารซึ่งโครงสร้างประกอบด้วย 10 กลุ่มอาชีพ เพื่อบทบาทผู้ถ่ายทอด ข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสีย สื่อ เพื่อบทบาทการส่งข้อมูลข่าวสาร วิธีการรับรู้ข้อมูล และประชาชนเพื่อบทบาทผู้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร โดยองค์ความรู้และสื่อเพื่อการถ่ายทอดได้แสดงคุณค่าคุณภาพด้านความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ และเป็นที่ยอมรับจากผู้รับสาร

24. รูปแบบการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียของกลุ่มเฉพาะอาชีพ หมายถึง ระบบการสื่อสารซึ่งโครงสร้างประกอบด้วย กลุ่มเฉพาะอาชีพ เพื่อบทบาทผู้ถ่ายทอด ข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสีย สื่อ เพื่อบทบาทการส่งข้อมูลข่าวสาร วิธีการรับรู้ข้อมูล และประชาชนเพื่อบทบาทผู้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร โดยองค์ความรู้และสื่อเพื่อการถ่ายทอดได้แสดงคุณค่าคุณภาพด้านความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นลักษณะรูปแบบ 2 ทิศทาง มีการตรวจสอบประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับได้จากผู้รับสาร

25. โครงการ ฯ หมายถึง โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ